

स्थानीय राजपत्र

केराबारी गाउँपालिकाद्वारा प्रकाशित

खण्ड ४, संख्या १२, ०८ चैत्र २०७७

भाग-२

केराबारी गाउँपालिकाको छात्रासँग उपाध्यक्ष कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७७

स्वीकृत: २०७७।१२।०८

प्रस्तावना: नेपालको संविधान, २०७२ ले शिक्षालाई मौलिक हकको रुपमा समावेश गरेको छ । जसमा महिलाको हकलाई पनि मौलिक हकको रुपमा समावेश गरिएको छ । संविधानले बालबालिकाको हकलाई पनि मौलिक हकको रुपमा समावेश गरेको छ । संविधानका उल्लेखित मौलिकहकहरुको कार्यन्वयनका लागि केराबारी गाउँपालिकाले शिक्षा ऐन, २०७५ जारी गरिसकेको छ । केराबारी गाउँपालिका

अन्तर्गतका सामुदायिक विद्यालयका कक्षा ६-१२ अध्ययनरत छात्राहरुको लैंगिक समस्या, यौन हिंसा, सिकाइका तमाम मनोवैज्ञानिक समस्याहरुको समाधानममा परामर्श र सहजिकरण गर्न विद्यालयको अनुगमन र निरीक्षण गरी शिक्षण सिकाइ क्रियाकलापमा सुधार गरी समग्र शैक्षिक सुधार गर्ने उद्देश्यले केरावारी गाउँपालिकाको शिक्षा ऐन, २०७५ को दफा १२१ को व्यावस्था अनुसार यो कार्यविधि बनाइ लागु गरिएको छ ।

१. सङ्क्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यस कार्यविधिको नाम "केरावारी गाउँपालिकाको छात्रासँग उपाध्यक्ष कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७८" रहनेछ ।

(२) यो कार्यविधि केरावारी गाउँ कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएको मितिदेखि लागु हुने छ ।

(३) विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा-

(१) 'कार्यपालिका' भन्नाले केरावारी गाउँ कार्यपालिका सम्झनु पर्दछ ।

(२) 'अध्यक्ष' भन्नाले केरावारी गाउँ पालिकाका अध्यक्ष सम्झनु पर्दछ ।

(३) 'उपाध्यक्ष' भन्नाले केरावारी गाउँ पालिकाका उपाध्यक्ष सम्झनु पर्दछ ।

(४) 'प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत' भन्नाले केराबारी गाँउपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सम्भन्नुपर्दछ ।

(५) 'शिक्षा अधिकृत' नाले केराबारी गाँउपालिकाको गाँउ शिक्षा अधिकृत सम्भन्नुपर्दछ ।

(६) 'गाँउ शिक्षा समिति' भन्नाले केराबारी गाँउपालिकाको गाँउशिक्षा समिति सम्भन्नुपर्दछ ।

(७) 'शिक्षा शाखा' भन्नाले केराबारी गाँउपालिकाको शिक्षा शाखा सम्भन्नुपर्दछ ।

(८) 'विद्यालय' भन्नाले सामुदायिक वा संस्थागत विद्यालय सम्भन्नुपर्दछ ।

(९) व्यावस्थापन समिति भन्नाले विधिवत रुपमा गठित अध्यक्ष, सदस्य र प्र.अ. समेत रहेको विद्यालय व्यावस्थापन समितिलाई सम्भन्नुपर्दछ ।

(१०) 'प्रधानाध्यापक' भन्नाले विद्यालयका प्रधानाध्यापक वा प्राचार्य सम्भन्नुपर्दछ ।

(११) 'शिक्षक' भन्नाले विद्यालयको अध्यापक सम्भन्नुपर्दछ ।

(१२) 'छात्रा' भन्नाले संस्थागत र सामुदायिक दुवै खाले विद्यालयको कक्षा ६-१२ मा अध्ययनरत किशोर अवस्थाका उमेर समूहका छात्रा सम्भन्तु पर्दछ ।

२. लक्ष्यहरु: यस कार्यक्रमको सञ्चालन पश्चात छात्राहरुका यौनिक तथा मनोवैज्ञानिक समस्याहरु समाधान भई विद्यालयको शिक्षण सिकाइमा सुधार भई सिकाइ उपलब्धिमा उल्लेख्य सुधार हुने लक्ष्य राखिएको छ ।

३. उद्देश्य: यस कार्यक्रमको सञ्चालन पश्चात यौनिक तथा मनोवैज्ञानिक समस्याहरु समाधान भई सिकाइ उपलब्धिमा वृद्धि हुनेछ । यसका साथै :

(१) छात्रा तथा किशोरीहरुको समस्याहरु पत्ता लगाउने ।

(२) छात्रा तथा किशोरीहरुको समस्याहरु समाधानकालागि मनेवैज्ञानिक परामर्श दिने ।

(३) विद्यालयको शिक्षण सिकाइ क्रियाकालापमा सुधार गर्ने ।

(४) विद्यालय निरीक्षण तथा अनुगमन पश्चात कमीकमजोरीहरु पत्ता लगाइ सुधारका लागि प्रयत्न गर्ने ।

(५) विद्यालयको शिक्षण सिकाइ तथा भौतिक पक्षको सुधारको योजना बनाई कार्यान्वयन प्रयत्न गर्ने ।

४. छात्रासँग उपाध्यक्ष कार्यक्रम र कार्यहरुः(१) लक्षित वर्गका छात्राहरुका समस्याहरुका विषयमा छलफल गरी सम्बोधन गर्ने ।

(२) विद्यालयको शिक्षण सिकाइ लगायत समग्र शैक्षिक स्थितिको अनुगमन तथा निरीक्षण गर्ने ।

(३) विद्यालयका कक्षाकोठाहरुको भौतिक संरचनाको अनुगमन निरीक्षण गरी तत्काल सुझाव दिने ।

(४) शिक्षक, विद्यार्थीहरु, विशेषगरी छात्राहरुका समस्याहरु वृत्ति सुधारका लागि गाउँपालिकामा प्रतिवेदन पेश गर्ने ।

(५) प्रतिवेदनमा दिएका सुझावहरु लागु गरी शैक्षिक सुधार गर्ने ।

(९) छात्राहरुहरुलाई बालअधिकारको जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने ।

५. कार्यसञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी: छात्रासँग उपाध्यक्ष कार्यक्रम सञ्चालनको मुख्य जिम्मेवारी यस केरावारी काउँपालिकाका उपाध्यक्षको हुनेछ ।

६. कार्यसञ्चालन गर्ने विधि: छात्रासँग उपाध्यक्ष कार्यक्रम सञ्चालनका मुख्य विधिहरु निम्न छन् :

(१) विद्यालय तथा कक्षाहरुको प्रत्यक्ष अवलोकन: छात्रासँग उपाध्यक्ष कार्यक्रम सञ्चालनका गर्दा उपाध्यक्ष, शिक्षा अधिकृत वा शिक्षा शाखाको कर्मचारी र महिला मनोपरामर्श कर्ता मार्फत सम्बन्धित विद्यालय तथा कक्षाहरुको प्रत्यक्ष अवलोकन गरीनेछ ।

(२) अन्तरक्रिया तथा छलफल: छात्रासँग उपाध्यक्ष कार्यक्रम सञ्चालनका गर्दा उपाध्यक्ष र एकजना महिला सहयोगी वा महिला मनोपरामर्श कर्ता मार्फत छात्राहरु सँग उनिहरुका समस्याहरुका विषयमा प्रत्यक्ष छलफल तथा अन्तक्रिया गरिनेछ । अन्तक्रिया गर्दा सम्बन्धित विद्यालयका छात्राहरुलाई छुट्टै राखी समस्याहरु मौखिक वा लिखित रुपमा संकलन गरिनेछ । संकलित समस्याहरु अनुसूचि १ बमोजिमको ढाँचामा प्रतिवेदनको रुपमा गाउँपालिकामा पेश गरीनेछ ।

७. विद्यालयको अनुगमन, निरीक्षण तथा सुपरीवेक्षण: छात्रासँग उपाध्यक्ष कार्यक्रम सञ्चालनका गर्दा उपाध्यक्ष, शिक्षा अधिकृत वा शिक्षा शाखामा कार्यरत कर्मचारी मार्फत व्यतिगत तथा सामुहिक रुपमा सम्बन्धित विद्यालयको शिक्षण सिकाइ क्रियाकालप, विद्यालयको भौतिक पक्ष, विद्यालय वातावरण सरसफाई लगायत विद्यालयको समग्र

पक्षको तथा कक्षाहरुको प्रत्यक्ष अवलोकन गरीनेछ । सो को प्रतिवेदन शिक्षा शाखा मार्फत गाँउपालिकामा पेश गर्नुपर्दछ ।

८ विद्यालयले सहयोग गर्नुपर्नेछात्रासँग उपाध्यक्ष कार्यक्रम सञ्चालनका लागि उपाध्यक्षले निर्देशन गरे अनुसार विद्यालयले छात्राहरुलाई छुट्टै राख्ने व्यवस्था मिलाई अन्तरक्रियाका लागि सहयोग गर्नु पर्नेछ ।

९. निर्देशन तथा समन्वय:छात्रासँग उपाध्यक्ष कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्नको लागि आवश्यक निर्देशन तथा समन्वय अध्यक्षले गर्नुपर्नेछ । निर्देशन तथा समन्वयका लागि आवश्यक सूचना, कार्यक्रम सम्वन्धी अन्य सहयोग प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, शिक्षा अधिकृत र कार्यक्रममा संलग्न कर्मचारीहरुले गर्नु पर्नेछ ।

१०. गोपनीयता सम्वन्धी व्यवस्था:छात्रासँग उपाध्यक्ष कार्यक्रम सञ्चालनको क्रममा भएका छलफल अन्तरक्रिया कुराकानी तथा सुचनाहरु आवश्यकता अनुसार गोप्य रहनेछन् । छलफल तथा अन्तरक्रियामा दिइएका सूचना तथा जानकारीका आधारमा सम्वन्धित सुधारउन्मुख सुझाव वा निर्देशन दिइनेछ । उक्त सुझाव सम्वन्धित पक्षले कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ ।

११. कार्यक्रम पछिको विश्लेषण: छात्रासँग उपाध्यक्ष कार्यक्रम सञ्चालन पछि केराबारी गाँउपालिकाका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, शिक्षा अधिकृत र महिला मनोपरामर्श कर्ता, प्रत्यक्ष संलग्नतामा गाँउपालिका कार्यलयमा छात्राहरुले भोग्नुपरेका मनोवैज्ञानिक समस्या, यौन हिंसा तथा सम्बन्धित विद्यालयको शिक्षण सिकाइ क्रियाकालप, विद्यालयको भौतिक पक्ष, विद्यालय वातावरण सरसफाई लगायत विद्यालयको समग्र पक्षको तथा कक्षाहरुको गहन विश्लेषण र छलफल पछि सम्बन्धित समस्याहरुका सुधारका व्यावहारिक उपायाहरु सुझाउने प्रयत्न गरिनेछ ।

१२. सम्बन्धित विद्यालयलाई निर्देशन दिने: छात्रासँग उपाध्यक्ष कार्यक्रम सञ्चालनका पछि केराबारी गाँउपालिका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, शिक्षा अधिकृत, महिला मनोपरामर्श कर्ताको प्रत्यक्ष संलग्नतामा गाँउपालिका कार्यालयमा छात्राहरुले भोग्नुपरेका मनोवैज्ञानिक समस्या, यौन हिंसा तथा सम्बन्धित विद्यालयको शिक्षण सिकाइ क्रियाकलाप, विद्यालयको भौतिक पक्ष, विद्यालय वातावरण सरसफाई लगायत विद्यालयको समग्र पक्षको तथा कक्षाहरुको गहन विश्लेषण, छलफल पछि सम्बन्धित समस्याहरुका सुधारका व्यावहारिक

उपायाहरु अपनाउन सम्बन्धित विद्यालयलाई आवश्यक निर्देशन दिइनेछ ।

१३. निर्देशन लागु भए नभएको पुनःअनुगमन गर्ने:(१) छात्रासँग उपाध्यक्ष कार्यक्रम सञ्चालन पछि केराबारी गाँउपालिका उपाध्यक्ष, शिक्षा अधिकृत, महिला मनोपरामर्शकर्ता मार्फत प्रत्यक्ष रुपमा सम्बन्धित विद्यालका छात्राहरुले भोग्नुपरेका मनोवैज्ञानिक समस्या, यौन हिंसा तथा सम्बन्धित विद्यालयको शिक्षण सिकाइ क्रियाकलाप, विद्यालयको भौतिक पक्ष, विद्यालय वातावरण सरसफाइ लगायत विद्यालयको समग्र पक्षको सुधारका व्यावहारिक उपायहरु अपनाएको नअपनाएको समबन्धमा पुनः विद्यालयको अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण निरन्तर गरीनेछ ।

(२) निर्देशन दिनु अघि सम्बन्धित विद्यालयका प्रधानाध्यापक, विद्यालय व्यावस्थापन समिति अध्यक्ष गाँउपालिकामा बोलाई आवश्यक छलफल र निष्कर्षमा पुगिनेछ ।

१४. विविध:छात्रासँग उपाध्यक्ष कार्यक्रम सञ्चालनका गर्दा उपाध्यक्ष, शिक्षा अधिकृत, र महिला मनोपरामर्श कर्तालाई कार्यालयको

निर्णयानुसार खाजा खर्च तथा सहभागी छात्राहरुलाई चिया खाजा उपलब्ध गराउन सकिनेछ ।

आज्ञाले,
होम प्रसाद पौडेल
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत